

upamo, da tudi našim junaškim vojakom nastopili bodo boljši dnevi, dnevi sreče, dnevi slave. — Dežja smo imeli letošnjo spomlad skozi in skozi obilno. Vsled tega je sadje v naših krajih zlo zamorjeno; tudi žita so zlo polegle. Lanú bo precej, še več pa sena; — da bi le vreme tako ostalo, kakor je že ene dni. Bčelice so božice, ker jim je bilo vreme letos zlo zlo sovražno. — Kupčija je posebno v Terst skoraj popolnoma ob tlà, tudi denarnega drobiža čedalje bolj primanjkuje; včasih človek deset hiš stakne in obleta, prej da ga za goldinarček dobi. To nam je silna zadrega. Iz našega kraja naj bo za danes dovolj; vé pa, ljube „Novice“, naznanite nam kmalo kmalo prav obilno veselih reči od naših fantov na Laškem. **Z Bogom.**

Jos. Levičnik.

Iz Ljubljane. Tako imenovani „češnjev sejm“ se je v pondeljek slabo začel; drugokrat, če je bil sejm slab, je le kupca malo bilo; tabart pa „med utami“ tudi nobena večjega štacunarja iz unanjih krajev ni bilo, ki bi bil blaga naprodaj pripeljal; živinski sejm pa je bil poln, živina draga. — Silna vročina nas tare; „ker je že pri nas taka, kakošna more še le na Laškem biti“, se sliši pogostoma milovanje zlasti bolnih in ranjenih vojakov, katerih skoraj vsaki dan le-sem pripeljejo. Kdor se hoče prepričati, da je res veliko miloserčnosti v našem mestu, naj gré na kolodvor ljubljanski in vidil bo, kako vse hrepení, ranjene ovezati, žejne napojiti, lačne nasititi itd.; zlasti naše gospé in gospodične se obnašajo ko prave samaritanke. — Ker se še zmiraj sila veliko vojakov in streliva po železnici na Laško vozi, je vodstvo dunajsko-teržaške železnice oklicalo, da od 1. dneva tega mesca bo začasno vsaki dan le ena vožnja za ljudi med Dunajem in Terstom še ostala in sicer tista, ktera iz Dunaja 40 minut po osmih zvečer v Terst, iz Tersta pa ob šestih zvečer na Dunaj gré. Temu oklicu omenjeno vodstvo še pristavlja, da upa, da s tem edinim vozom se bojo mógli vsi popotniki prepeljevati, — blago pa in sicer tudi tisto, ki se je dosihmal pod imenom „Eilgut“ prepeljavalo, bo pa že moglo, če bo sila, včasih zaostati. — Cesarskemu civilnemu in vojaškemu vladarstvu kakor uradnikom deželnega poglavarstva v Milani, kjer je njih služba jenjala, ko so Milan Sardinici in Francozi posedli, je ukazano, se v Ljubljano preseliti in tukaj začasno ostati; več družin je že tukaj.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz bojišča na Laškem. Od boja, ki je bil na Kresa dan med rekama Chieso in Minčiom, in ki je najhuji bil pri Solferinu, smo zdaj po popolnoma verjetnih naznanilih zvedili, da je bil ena najgroznejših vojsk, kar jih svet pozná. Ne bomo je veliko napak zadeli, ako rečemo, da v vsem skupaj na naši in sovražnikovi strani se je bilo ta dan okoli 400.000 vojakov z 500 kanonami. „Presse“ pravi, da 190.000 Francozov in Sardinov je stalo naši armadi nasproti, ki je štela 130.000 vojakov. Kakor je francozko-sardinsko armado napeljeval sam cesar Napoleon, tako je tudi naši armadi bil zapovednik sam cesar Franc Jožef. „Veroneški časnik“ pripoveduje, da kjer je bil boj najhuji, je bil Franc Jožef zraven od zora do mraka; še le, ko so ga generali prosili, naj se ne poda v toliko nevarnost, se je vstavil na manj nevarno mesto. Strašen je mogel biti boj in grozno veliko kervi se je prelilo: to vidimo iz števila ubitih in ranjenih na obéh straneh. Dolgo je bila naša armada zmagovavka, dokler ni francozki general Niel sredine naše armade prederl in sovražniku zmago pridobil; general Niel je napeljeval francozko središče, ki je štelo 45.000 pešcov in konjikov; od 4. zjutraj do 4. popoldne ni mogel nič opraviti; še le ko mu je došlo več pomoči, je zmagal, in tako kervavo vojsko tega dneva končal; za to zmago ga je cesar Napoleon za maršala povzdignil. Po naznanilu vladnega francozkaga časnika „Moniteur-ja“

štejejo Francozi mertvih in ranjenih 12.000 mož, med temi 720 oficirjev, Sarcinci pa 5525. „Wiener Zeitg.“ je dosihmal naznanila 2079 mertvih, med temi 74 oficirjev, ranjenih pa 8128, med njimi 376, tedaj v vsem skupaj 10.207 naše armade; pa to število — kakor pravi — še ni popolno; tudi tistih vojakov, ki se pogrešajo, še ni povedala. Od Zuavov, ki jih imajo Francozi seboj, se piše, da se bojujejo na posebno vižo, ktero so se naučili v Afriki od prekanjenih beduinov; vležejo se namreč ko da bi mertvi bili na zemljo in tako ležé, dokler ne pride predna straža sovražnikova blizo njih; zdaj pa hitro kviško planejo, oficirje pokoljejo in se potem v beg podajo. — Kaj se je dalje po ti kervavi vojski zgodilo, se ne vé. Iz Verone se je pisalo 1. dan t. m., da so cesar še zmiraj tam in da so zdravi; razun nekterih majhnih bitk prednjih straž se ni nič zgodilo. Iz Pariza pa po telegrafnem pismu iz Valleggio 1. dan t. m. „Moniteur“ piše sledeče: „Cela francozko-sardinska armada je šla čez reko Minčio; Sardinici se pripravljajo terdnjavo Peschiero obsesti; armada princa Napoleona z 35.000 vojaki se je združila s francozko; eno njeno kerdelo stoji v Goiti in preží na Mantovo (Mantua), drugo kerdelo se zbira v Brešii, da bo čulo nad tirolskimi soteskami“. Garibaldi je ukaz dobil, naj zgornji Veltlin proti soteski Stelvio s svojo četo obsede.

Iz Dunaja. Višje armadno poveljstvo gledé na to, da preobilna gnječa ranjenih ali sicer bolnih vojakov v vojaških bolnišnicah bi utegnila hude in celó kužne bolezni izcimiti, je te dni na znanje dalo, da nima nič zoper to, ako bolniki, kateri nimajo hudih ran ali kateri so že preboleli pa so še slabi, bolnišnice zapusté in se kam drugam podajo, dokler niso popolnoma zdravi; takim prostakom (gmajnarjem) po dovoljenji višjega poveljstva ne gré tedaj samo le postavnih 14 kraje. na dan, temuč tudi dnarno pobotanje za kruh in vse drugo, kar prostak še sicer na dan dobiva. Ker se je nadjati, da se bo obilo dobrotnikov ali takih sosesk (občin) našlo, ki bojo revne vojake brez plačila k sebi vzeli, in ker bo cesarska kasa pri vsem tem za vsakega plačala kar mu gré, si morejo soseske iz takega nabranega dnarja zaklad napraviti, iz kterega morejo druge manjše stroške poplačati, kateri utegnejo s tem oskerbovanjem bolnikov sklenjeni biti.

— Minister unanjih oprav grof Rechberg gré te dni spet v Verono.

— V veliki sinagogi v Leopoldovem predmestji je 25. dan t. m. judovski duhoven dr. Jelinek pridigoval o sedanji vojski in pri tej priliki vediti dal, da tudi judje se hrabro vojskujejo za cesarja in domovino. „12.000 judov — je rekel — je v vojski na Laškem, in tisti oberstlajtenant Salemsfeld, kateri je pri Magenti eno že zgubljeno bandero sovražniku iz rok zvil, je jud“.

— Dunajska banka je naznanila svoj dnarni stan v pretečenem mescu rožniku. Gotovina njena se je pretekli mesec spet za 10 milijonov zmanjšala in je znesla konec mesca 79 milij. in 785.997 gold., — bankovcov je pretekli mesec spet za 429¹/₄ milijonov gold. več med ljudi dala, tako, da jih je konec preteklega mesca bilo v vsem skupaj za 453 milij. in 752.407 gold. med ljudstvom.

— Stare bankovce po 1000 gold. bojo cesarske kase jemale še do 31. oktobra, — tiste po 100, 50, 10, 5, 2 in 1 gold. pa bojo vse bankne kase jemale še do 30. listopada (novembra); na Dunaji jih bo banka jemala še do konca tega leta. Veljava vseh starih bankovcov je tedaj po tem takem podaljšana.

Iz Českega. Iz Prage se piše, da vsled višjega povelja je natiskovanje Palackove „zgodovine česke“ ustavljeno; v poslednjem zvezku popisuje Palacki zgodovino Jurja Podiebradskega, za ktero je slavni pisatelj mnogo dosihmal neznanih izvirnih pisem našel in porabil.

Iz Benetk. Vse postopače, kateri niso mogli skazati

od česa da živijo in niso Benečani, so potirali iz našega mesta; takim pa, kateri si hočejo pošteno kruh služiti, so dali v delavnišnici dela in zaslužka. — Od 1. t. m. se cesarskim uradnikom plačujejo njih plačila v novih bankovcih „vaglia“ imenovanih, ki jih mora vsak namesto gotovega denarja vzeti.

Iz Verone. F. m. l. Urban je komandant tukajšne terdnjave. „Ker Veroneži ne ubogate dostojno postav, ki jih obsedni stan ukazuje — je oklical fml. Urban 22. dan p. m. — vam rečem, da od vsakega terjam pokoršino obsedni postavi; ta ali uni: meni je to vse eno; jez kaznujem le djanje in pa namen. Da vsi veste, s kom imate opraviti, vam naravnost rečem: meni zvestemu Avstrijancu more vsak zaupati, jez pa vam nobenemu ne zaupam“. — 27. dan p. m. je imenovani poveljnik še ostrejši ukaz oklicati dal, v katerem pravi, da v obsednem stanu je vojak gosposka; kdor straži ali patroli v prvem hipu ne boga, bo zapert; kateri se ji zoperstavi, bo z orožjem pokorjen; mestne vrata se zvečer, kadar so že zaperte, ne bojo nobenemu civilistu odperle; potni listi brez mojega podpisa nimajo od 1. julija nobene veljave več; kdor ima potni list, mora na levi rami nositi černo-rumeni trak“.

Iz Brešie. Duhovščina breščianska je poklonila sardinskemu kralju pismo polno hvale in zahvale, v katerem mu prisega vse darovati za domovino in njega, katerega spozna, ljubi in čišla kot tisto roko, katero je previdnost Božja izvolila pregnati ošabneže, kateri so zmiraj gluhi bili za vpitje silno stiskanega naroda“. Vidi se od konca do kraja iz tega pisma, da celó duhovščina breščianska ne more skriti priimka, da Breščiani že od nekdanj zvonca nosijo o sovražtvu zoper Avstrijo.

Iz Rimskega. Papežu se huda godi. Punt za puntom se vnema v rimskih deželah: „Molite za sveti prestol — so pisali sv. oče unidan nekemu diplomatu v Pariz — nikoli mi še ni žugala večja nevarnost in nikoli se nisem bolj bal za svoje pravice“. V slovesnem zboru v Sikstini, ko so obletnico te kapele praznovali in je starašina sikstinskega zbora papežu srečo vošil, so sv. oče papež se zahvalili za serčne vošila in rekli, da so jim te vošila prava tolažba v hudi stiski, ktera žuga cerkvi. „Al — so rekli z povzdignjenim glasom — gorje, gorje možu, kateri svet pohujšuje; gorje možu, kateri je že delj časa od cerkve proklet, pa vendar še ne spozna svoje krivice“. Te besede, namenjene kralju sardinskemu Viktoru Emanuelu, so neizrečeno osupnile tiste prebivavce rimskega mesta, ki so papežu še verno udani, al — kakor se iz Rima 20. junija piše — je teh veliko veliko manj kakor unih, ki so navdani francozkega ali pa republikanskega duha. — Iz Pariza se „Wien. Zeit.“ piše, da se francozka vlada zlo boji, da bi sv. oče ne zapustili Rima in se v Gaëto podali pod zavetje napolitanske vlade. — Pisma iz Rima od 25. p. m. naznanjajo, da je papeževa armada spet in sicer brez vsega boja Jankin (Ancona) posedla; tudi Sinigaglia in Fano ste spet v oblasti papeževi; povsod drugod pa, kjer je puntarjem zmaga obveljala, vladuje puntarska oblast.

Iz Turina. Vojske na jadranskem morji, ktera je namenjena Benetkam, se bo zraven francozkih ladij udeležilo tudi 6 sardinskih vojnih bark.

— Minister Cavour je oklicati dal, da vse tiste laške dežele, v katerih so sedaj Sardinci, niso podložnice sardinske, ampak stojé le pod krilom (varstvom) sardinskim.

Iz Švajce. Kanton Tessin, v katerem biva lašk narod, ima že odtistihmal, ko se je vojska začela, svoje seree na Laškem; dobro došlo je tedaj Tessincom povabilo iz Milana, naj se odcepijo od Švicarjev in združijo z Lahi, s katerimi — kakor oglas pravi — „vas edini podnebje, zemlja in jezik“. Kaj se bo tu zdaj zgodilo, se ne vé, — kaj bojo počeli v Genfu, kjer ima Napoleon veliko prijatlov — je še ravno tako neznano. Švicarska dežela bo dobila še dosti opravkov.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Vladni časnik „Monit.“ sila mogočno in prevzetno popisuje vojsko, ki je bila 24. dan pret. m. med reko Mincio in Chieso in kateri se pravi „vojska pri Solferinu“. Med drugim pravi: „Čeravno ta dan ni še cele vojske popolnoma končal, je vendar pokazal, kakošen bo njeni konec. Cesar Franc Jožef je sam zapovedoval svoji armadi, je tedaj priložnost imel spoznati narod, kateri mu je sovražnik“. „Monit.“ posebno važnost podtikuje ti okoljšini, da je cesar Napoleon ponoči 24. dan p. m. svoje glavno stanišče v Cavriano, tedaj ravno tam imel, kjer je čez dan cesar Franc Jožef stanoval. Sicer pa ta popis ne reče ne bev ne mev, koliko je Francozov padlo, pa tudi Sardincov z nobeno besedico ne omeni.

— Armada, ki je pod maršalom Pellissier-om namenjena na stražo se postaviti proti nemški armadi ob Rajnu, bo v 3 tednih popolnoma pripravljena; štela bo 100,000 vojakov z 400 kanonami in 20,000 konj.

— Unidan se je slišalo, da je cesarski grad v Fontaineblau-u za papeža pripravljen, — sedaj pa se govori, da je za cara ruskega, ki ima še to poletje na Francozko priti in tukaj nekoliko časa stanovati, — če je res.

— Iz Pariza se je pisalo „K. Z.“ 23. dan p. m., da je rusovski poslanec v Turinu protestiral zoper napravo ogerske čete (legion); — drugi časniki pa pravijo, da to ni res, ampak da minister Gorčakov je le rekel, da rusovska vlada ne bo dopustila, da bi ogerska četa nellaške dežele avstrijskega v punt hujskala, dokler boj le na Laško omejen ostane. — Časniki Napoleonovi so začeli enoglasno svet tolažiti, da francozka vlada noče nič vediti od prekucijnih namenov ogerskih begunov in da nima nič opraviti ne s Košutom ne s Klapka-tom; verh tega pa še pristavljajo, da Košut in Klapka nista moža, ktera bi hotla služabnika biti francozke vlade in plesati kakor bi jima ona godla; Košut je iz proste volje in v svojih lastnih opravkih šel v Genovo.

Iz Angležkega. Iz Londona 1. julija. Včerajnemu zboru spodnje zbornice je lord Palmerston naznanje dal, da je novo ministerstvo gotovo; naj mu deržavni zbor in dežela zaupa — je prosil, in dalje rekel, da kar človeška pamet previditi more, se ne najde nikjer podoba, da bi se angležka dežela mogla v vojsko zaplesti; nje dolžnost je le, pot ravnati za povratbo častnega miru. Lord Granville je skor ravno tako govoril v zgornji zbornici, in še pristavil, da angležki vladi sami ali zedinjeni z drugimi vladami ne gré poprej se za poravnanje sedanjih homatij potegovati, dokler ne bo upanja, da bo kaj iz tega; Sardinci in Francozi so vzrok današnjih zmotnjav, ne pa Avstrijanci.

— Avstrijski poslanec knez Paul Eszterhazy je, kakor se sliši, za več tednov si tukaj hišo najel; podoba je tedaj potem takem, da misli delj časa tukaj ostati.

— Tudi kralj belgiški je tukaj. Mnogo se ugibuje, zakaj?

— Unidan je bilo v javnem zboru (meetingu) v Glasgowu pismo brano, ki ga je Mazzini ondašnjemu županu pisal. Mazzini v tem pismu priporoča šuntanje v prid laških zadev, graja pa Angleže, da so nobenostranci; Francoz — piše Mazzini dalje — je laškim deželam nevarniši kakor Avstrijan; po katerem koli kopitu ima Francoz svojo vladarstvo osnovano, vselej je ptujim deželam ošaben tiran, in jih molze kar more“.

— Časnik „M. Advert.“ hoče za gotovo vediti, da bode francozka armada do 1. oktobra 850,000 mož štela. Napoleon misli, da z 250,000 vojaki bo pognal Avstrijance iz Laškega. Kaj pa misli z ostalimi 600,000 vojaki? Ali jih je namenil Nemcom, ali pa nam Angležem!

Iz Srbije. Knez Miloš je že v binkušnih hotel skupščino poklicati v Kragujevac, jo je pa nek sedaj preložil do praznika „Velike Gospoje“ (velikega Šmarna).

— Govori se, da bode knez ministerstvo nekoliko premenil, ker so nek sedanji ministri francozki in sardinski vladi premlačni; pravijo, da Marinovič utegne ministerstvo unanjih oprav, Ilija Garašanin pa notrajnih dobiti, Čukič bode minister dnarstva.

Iz turškega primorja. Iz Antivara. Vsaki dan dohaja les več francozkih ladij, plavajočih baterij in čolnov za kanone. Admiral Bouet še sam ne vé, pri čim da je, ker ima zapečaten pismo v rokah, ktere bo smel še le odpreti, kadar bo vse brodovje le-sem prišlo, kar utegne konec tega tedna biti. Dosihmal je 56 francozkih vojnih ladij tukaj; zoper tako silo pač 6 turških ladij ne more besede ziniti; francozki konsul Hequart, kateri tukaj na veliki ladii „Napoleonki“ biva, in pa knez črnogorski Danilo sta zmiraj v besedni zvezi.

Spomladi domá.

Bodi pozdravljena hišca samotna!
Ljubljeni dom, zdaj obiščem te spet;
Tú sem med vami, predragi mi moji,
S serčnim veseljem vas hočem objet!

V potok svoj iz morja riba plava,
Staro gnjezdo tica še pozná:
Vem še, kje je zibel moja tekla,
Vem, kje zlata dōba mi je bla. —
Močna zveste je ljubezni zveza,
V sercu vašem, mojem še gorí.
Da! med daljnim svetom potnik biva,
V sladkih mislih pa domá žíví.

Drevje zavito je v nježno zelenje,
S pisanim cvetjem se sapica igra;
Vab'jo pod milo nebó me dišave,
S cvetjem odpadlim postlane so tla.

Glej, mladeneč, tú podobo svojo,
Z bistrim se življenjem zdaj igraš;
Voljne, lahne še so tvoje pota,
In terpljenja malo le poznaš.
Cvetje zalo pa bo sad rodilo, —
Al poznaš namembo svojo ti?
Vedi, da prežlahna si mladika,
Plod, ki nevsahljivi naj rodi!

Radostno krog in okrog se oziram,
Vidim po tratah cvetlice mladé,
Polje prostorno, vinograde gorske,
Gojzdov širocih zeleno morjé.

Tukaj dobrotljivi mir kraljuje,
Nič ne plaši v gojzdu živih trum;
Spomladanja pesem se odmeva
In pohlevnega potoka šum.
Mesta in nezmérne glej! planjave,
Kak motá se tam nerodni svet;
Strašni vojskini se hrup razlega,
Tam ni znan samote ljube cvet.

Glej! in med tem se je noč naredila,
V bližnjem se logu že slavček glasí,
Z zvezdami prišla je nočna tihota,
Sinček popotni domá spet zaspí!

Kakor dan življenje kratko mine,
Pa gré človek v merzlo krilo spat;
Večne zarije plaména čaka,
Kadar spet počitemu bo vstal.
Preč so rane vse in bolečine:
Támen kaos mu je grob hladán,
Ki, ko se razmotri, mu odkrije
Rajske sreče večno jasni dan.

Zora rumena je že priveslala,
Naglo iz sladkih se sanj prebudim;
Krasno je jutro, vse novo življenje,
Nad veličastvom narave stermim!

Vse je polno čudne harmonije,
Glas nebeški mi na uhó doní;
Mične so povsod razpete strune,
Petje njih Neskončnega slavi.
Poj moj duh, ki sladki nektar piješ,
Hladna senca tihega mirú,
Čiste rose svitla srebernina:
Pojte čast in slavo Stvarniku!

Spet se sprehajam po znanih dobravah,
Vse da pozdravlja me, res se mi zdí;
Čutja neznane se v persih budijo,
Živo spominjam nekdanjih se dní.

Deček mali todi po ledinceh
Sem lovil metulje, rožce bral,
V senci lipe te v prelepih sanjah
Ko Endymion sem sladko spal.
Kar prihrula je mogočna želja,
V hram modriški preč me gnala je;
Žlahne so zares učenja leta,
Vendar pa tak ljubeznjive ne.

V hišah sosednih poterkam na vrata,
Viditi znanca, prijatle želim,
Da se še vidimo, nam je veselje;
Ah! al veliko njih več ne dobim. —

Čisti vir se mora tud skaliti,
Jasno se nebó pooblači;
Ni na zemlji stanovitne sreče,
Brez bridkosti ni je radosti.
Slavne zmage svete praznovanja
Tudi niso brezi bolečin,
Med veseli vrisk, na hrabre brate,
Ki so padli, meša se spomin.

Unkraj potoka na pokopališče
Merzle gomile še grem pokropit.
V miru prijatli tú rajni mi spijo,
Gori pa sije že rajski jim svit.

Solze na očetov grob točila,
Po Orestu se ozirala
Je Elektra, reva zapuščena,
Dokler se je spolnil up sercá.
Skozi grob v neskončno srečne kraje
Vérno serce zaupljivo zrè;
Težkih stisk, znebí se vse nadloge,
Ko se mu nebeški dom odpré.

Tak sem obšel te, domovje presrečno,
Ki spomladanski obdaja te raj;
Vedno se bom te hvaležno spominjal,
V blagem spominu mi rojstni boš kraj.

Iz naročja tega izpeljale
Delec preč so silne me želje;
Sem spoznal devico domovino,
Vnela za-se mehko je sercé.
Serčno, glej! nakviško si pomaga,
Že je v cvetji zapuščeni vert:
Pridite sinovi svete Slave,
Prostor ta je v delo vam odpert!

Kličejo mile nazaj me Modrice,
Ljubi domači! spet ločil se bom,
Zdravi ostanite, srečni, veseli,
Bog te obvaruj, samotni moj dom!

Srečno zdaj cveteče vé livade,
Srečno tud prijazno hladni log,
Lét otroških blaženo zavetje,
Tihi raj, obvaruj zdaj te Bog!
Mokrega očesa gorko solzó
Blagovoli, mili dom, sprejet!
Slovo jemljem s tolažljivim upom,
Da poljubil bom te kmalo spet!

A. Okiški.

Pogovori vredništva. Gosp. J. L. v Ž: Po naših mislih: nič, Dovolite jim, da delajo kar znajo. Ko se bojo kaj boljšega naučili, bojo že kaj boljšega pisali.